

ART

U+S

ROČNÍK 17., č. 1 / 2026

ČASOPIS
AKADEMICKEJ OBCE
PEDAGOGICKEJ FAKULTY
PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

► **ART U+Š = Umenie učiteľov a študentov PF PU v Prešove** ◄

ARTUŠ

Časopis akademickej obce PF PU v Prešove
č. 1 / 2026

REDAKČNÁ RADA

ŠÉFREDAKTOR:
Mgr. Dávid Dziak, PhD.

REDAKČNÁ RADA:
Mgr. Tatiana Bilančíková, PhD.
PhDr. Alexandra Brestovičová, PhD.
Mgr. Slavomír Capek, PhD.
Mgr. Hedviga Hafičová, PhD.
Mgr. Jana Kožárová, PhD.
Mgr. Jakub Lipták, PhD.
PaedDr. Lucia Míkurčíková, Ph.D., BCBA
PaedDr. Monika Miňová, PhD.
Mgr. Patrícia Mirdalíková, PhD.
PaedDr. Lucia Šepeľáková, PhD.
Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

OBÁLKA A SADZBA:
Mgr. Gabriela Felix

AUTORKA PRÁCE NA OBÁLKE:
Michala Hvizdošová Képes

JAZYKOVÁ KOREKCIA:
Mgr. Dávid Dziak, PhD.

Adresa: Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov
Výtvarný návrh loga ARTUŠ: Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.
Vydavateľstvo: PU v Prešove, Pedagogická fakulta
Periodicita: 2x ročne
ISSN: 1339-5424

OBSAH

▶ **ARTUŠOVNÍK**
Panelový medzičasopriestor (D. Dziak).....3

▶ **KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM**
Lízať med cez sklo (T. Mitrušková).....5

▶ **ARTUŠOVINY**
Jesenný deň materských škôl v krajine zázrakov
(T. Bevilaqua, M. Tokarčík) 7
Dotyk s Montessori pedagogikou (M. Tóthová) 10
Dvadsať rokov činnosti Koła Naukowego Pedagogów
(J. Zahorček) 11
Vzdelávanie 4.0 (H. Palovčíková) 12
Dieťa v strede pedagogických myšlienok
(J. Zahorček) 13

▶ **KEĎ RAZ BUDEM VEĽKÝ, BUDEM UČITEĽOM**
Pred oknom za oknom (T. Bevilaqua, K. Ivančová,
J. Mačáková, M. Tokarčík) 15

▶ **INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI**
Šach v košiciach: moja cesta od hráča k trénerovi
(J. Zahorček) 19
Tržnica hračiek (T. Bevilaqua) 20
„To chce klid a nohy v teple“ (M. Miňová) 21
Mikulášska zbierka sladkostí (M. Miňová) 22

▶ **POĎ VON**
Mitt store lille norske eventyr (P. Pásztorová) 24
Ako sme si zbalili život do dvoch kufrov a odišli na kraj
Európy (S. Baranová, S. Blahová) 28

▶ **POLITICO STUDENTUS**
Akademický senát PU v Prešove v ZS 2025/2026
(H. Kocáková) 31
Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove
v ZS 2025/2026 (A. Fleischerová) 32
Vedecká skupina študentov Pedagogickej fakulty
PU v Prešove v ZS 2025/2026 (M. Dzurendová,
M. Rebjáková) 33
Študentská rada Pedagogickej fakulty PU v Prešove
v ZS 2025/2026 (P. Jarošová) 34

▶ **ART U ŠTUDENTOV**
Satelitné oči (N. Klembarová) 37
Jediné miesto, kde smieme padať (T. Marušák) 39
Útek pre seba (Z. Dziaková) 40
Mrkvové oči (L. Kufčáková) 41
Nepritomnosť spojenia (G. Nováková) 42
Biela dáma, Mestský sen, Pondelok (M. Callaghan) 43

▶ **A TOTO SI UŽ PREČÍTAL ?**
.....47

3. KAPITOLA

KRV V ODKVAPE

AKO MALEHO MA NEUSTÁLE PRENASLEDOVALA MYSLIENKA, ŽE CELÝ SVET JE LEN PREDSTAVENÝ
ZAHRANÉ PRE MŤA SAMÉHO, A KEBY SOM TU NEBOL A NEPOZERAL SA, VŠETKO BY JEDNODUŠE

... PRESTALO EXISTOVAŤ.

KEĎ SOM VYRÁSTOL, ZISTIL SOM, ŽE PODOBNÉ PRE
IM NEVERIL, NO VŠETKÝCH NÁS FASCINOVALA

ANI DNES, KEĎ KRESLÍM A PÍŠEM TENTO PANEL,
NEMÁM ŽÁRUKU, ŽE VONKU EXISTUJE
ČOKOLVĚK MIMO TOHO, ČO VNÍMAM
SVOJIMI PIATIMI ZMYSLAMI.

NIKDY SOM N
V MAROKU,
SKALOPEVNE VE
ŽE MAROKO
EXISTUJE!

TIEŽ SOM NIKDY
NEBOL V DOME
NAPROTÍ, ALE
PREDPOKLADÁM,
ŽE JE VNÚTRI
SADZENÝ A ŽE TO
JE LEN FILMOVÁ
KULISA!

V TOMTO PANELI MI
NIE JE VIDNO NOHY,
NO PREDPOKLADÁTE,
ŽE TAM SÚ.

TOM, ŽE NA ZMYSLY SÁ CELKOM

TAM

PANELOVÝ MEDZI- ČASOPRIESTOR

Jednou z kníh, ktoré som prečítal počas vianočných sviatkov, bola knižka s názvom *Ako rozumieť komiksu* od Scotta McClouda. Asi mnohí by si skôr prečítali knihu *Ako rozumieť životu, škole či láske*, avšak aj taký komiks nás o tom môže niečo naučiť... Komiks pozostáva zväčša z viacerých obdĺžnikov, ktoré autor nazýva panely, medzi ktorými je prázdny priestor. Očami skácame z jedného obdĺžnika na nasledujúci, pričom každý z nás vyplní ten prázdny priestor medzi nimi podľa seba, čo je podľa daného autora mágia, ktorá môže vzniknúť jedine v komikse.

Za panely môžeme považovať aj jednotlivé sekcie nášho časopisu, pričom medzipriestor je tu vždy vyplnený nejakou študentskou prácou. Panely sú napríklad škola a domov a vaše cestovanie medzipriestor. Prestávky medzi seminármi sú taktiež medzipriestorom a tak ďalej môžeme podobne pokračovať... Ten medzipriestor, aj keď sa to na prvý pohľad možno nezdá, je teda rovnako dôležitý ako tie panely. Ako vyplníate čas počas cestovania do školy? Ako trávite trojhodinovú pauzu medzi prednáškou a seminárom? Je to strata času? Alebo je to zmysluplné využitie medzičasopriestoru? Veď aj také posedenie so spolužiakmi pri chutnom čaji v teplej kaviarničke počas „rozvrhového okna“ môže byť vzácnym momentom, na ktorý budete môcť nostalgicky spomínať po absolvovaní školy.

Vzácnym medzičasopriestor môžete vyplniť aj novým *Artušom*, ktorý prináša osem tradičných panelov. V prvom sa môžete spolu s autorkou zamyslieť nad vybraným frazeologizmom. Druhý panel *Artušoviny* predstavuje aktuálne správy z nášho časopriestoru, napríklad ako zázračne sme prežili jesenný deň materských škôl. V treťom sa vrátite do priestoru materskej školy v čase Mikuláša. Vo štvrtom paneli sa môžete inšpirovať prosociálnymi aktivitami našich študentov a zamestnancov. V *Pod' von* si zacestujete do Trondheimu a Porta. *Politico Studentus* ako vždy prináša reporty z akademických seminárov, študentskej rady a vedeckej skupiny študentov. Predposledný panel tvoria originálne textové a výtvarné práce našich študentov. Číslo tradične uzatvárajú anotácie najnovších publikácií našich zamestnancov.

Prajem príjemné čítanie, pozeranie a vyplňanie medzičasopriestoru.

DÁVID DZIAK

NAPÍŠTE NÁM

Chcete sa zapojiť do tvorby ďalšieho čísla? Napíšte nám. Druhé číslo v roku 2026 bude mapovať letný semester ak. r. 2025/2026, preto ak chcete prispieť do daného čísla, tak svoj príspevok (napr. správy z fakultných i mimofakultných akcií, postrehy z praxe, Erasmus+, úvahy, rozhovory, ankety, recenzie, vlastnú tvorbu atď.) pošlite na email: david.dziak@unipo.sk do 30. júna 2026.

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM

LÍZAŤ MED CEZ SKLO

Frazeologizmy sú ozdobou každého jazyka. Používame ich denne, často si však ich význam ani neuvedomujeme. Na svete ich existuje naozaj veľa, v rôznych jazykoch a rôznych podobách.

Ja vám chcem povedať niečo o menej známej, no stále veľmi krásnej frazéme, ktorá si zaslúži, aby sme sa pri nej pozastavili.

Určite sa vám už niekedy stalo, že ste boli blízko niečoho tak skvelého, a potom vám to utieklo pomedzi prsty. Aké je to, keď človek môže lízať med len cez sklo? Tento frazeologizmus nám výborne opisuje pocity, ktoré prežívame, keď máme na dosah niečo, čo si prajeme, ale nie je nám to umožnené dosiahnuť. Často sa stretávame s vecami, ktoré nás lákajú, no nie sú pre nás dostupné – či už je to niečo materiálne, ako napríklad drahé autá, šperky, alebo ide o veci abstraktnejšie, ako napríklad nesplnené sny, nedosiahnuteľná láska. Ide o situáciu, keď je niečo žiaduce, ale z rôznych dôvodov to nie je možné naplno prežiť. Je to podobné, ako mať pred sebou krásny koláč, no byť bez možnosti ho ochutnať. Podľa frazeologického slovníka Jozefa Mlaceka tento výraz znamená, že človek pociťuje túžbu po niečom príjemnom alebo hodnotnom, ale zároveň je mu to z rôznych dôvodov odopreté. Med v tomto spojení vyjadruje to, po čom túžime, zatiaľ čo sklo symbolizuje bariéru, ktorá nám bráni v jeho získaní.

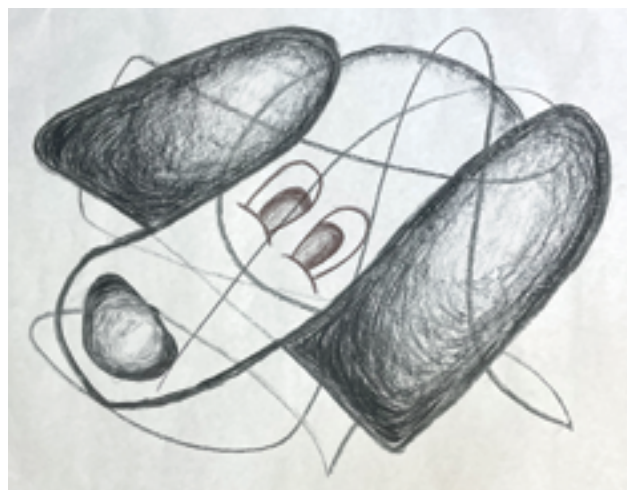
V dnešnej modernej dobe si môžeme tento frazeologizmus predstaviť aj ako situáciu, keď máte Wi-Fi pripojenie, ale nedokážete sa pripojiť na internet. Máte technológiu, máte možnosť, ale niečo vám bráni, aby ste mohli využiť plný potenciál tejto technológie. Podobne ako aj ja, malé dieťa, ktoré si veľmi prialo mať psa. Strávila som hodiny prezeraním obrázkov, výberom mien, snivala o tom, že raz budem mať svojho vlastného psíka. Rodičia s tým však nikdy nesúhlasili a ja som si naďalej mohla listovať strany katalógu so zvieratkami. Tento frazeologizmus neplatí len pre naše detské túžby. Koľkokrát sme videli reklamy na luxusné dovolenky, ktoré sme si nevedeli dovoliť? Vidíme krásne miesta, ktoré nás lákajú, ale

zistíme, že na účte nemáme toľko, koľko potrebujeme. Možno ste niekedy túžili po niečom veľmi špecifickom, ale nikdy ste sa k tomu nedostali, hoci ste na to tak veľmi čakali. Je to presne ten moment, keď sa snažíte „lízať med cez sklo“.

Tento frazeologizmus nám ukazuje, že nie vždy máme kontrolu nad tým, čo môžeme dosiahnuť. Niekedy sa stretávame s vecami, ktoré nám sú veľmi blízke, ale z rôznych dôvodov nemôžeme zažiť plnosť týchto vecí. Je to frustrácia, ktorá nás sprevádza, ale zároveň nás to motivuje k tomu, aby sme sa nevzdávali a pokračovali v hľadaní spôsobov, ako dosiahnuť to, čo chceme. Aj keď sa nám niekedy zdá, že všetko, po čom túžime, je vzdialené, prajem vám, aby ste v živote mali čo najmenej okamihov, keď budete len „lízať med cez sklo“, a čo najviac takých, v ktorých si svoje sny a úspechy naozaj vychutnáte, nech sú dostupné, reálne a na dosah.

TERÉZIA MITRUŠKOVÁ

Text vznikol v rámci predmetu *jazykovedné východiská edukácie* pod vedením Alexandry Brestovičovej, za čo jej je Artuš veľmi vďačný.

▲ **AUTOR PRÁCE:** ANDREA LENGELOVÁ

JESENŇÝ DEŇ MATERSKÝCH ŠKÔL V KRAJINE ZÁZRAKOV

Na Pedagogickej fakulte PU v Prešove dňa 28. októbra 2025 panoval zvláštny nepokoj.

Ako keby sa tu študenti pod vedením PaedDr. Moniky Miňovej, PhD., už od rána pripravovali na niečo veľké. Zo stropu viseli rôzne papierové symboly z rozprávky *Alica v krajine zázrakov*, na zábradlí bolo množstvo balónov a vo vzduchu bolo cítiť sladké občerstvenie. Študenti druhého ročníka predškolskej pedagogiky už celé týždne potajomky pripravovali pre deti prekvapenie. A dnes nastal ten deň. No nikto ani len netušil, že sa Fakulta na pár hodín premení na skutočnú krajinu zázrakov.

Deti začali prichádzať, a keď sa všetky zhromaždili na chodbe, pred nimi sa objavila skutočná Alica z krajiny zázrakov. Zamávala na nich a jej hlas znel, akoby v sebe niesol ozvenu celého kúzelného sveta. Hneď na začiatku vytvorila atmosféru, vďaka ktorej sa deti so svojimi učiteľmi cítili ako v rozprávke. No prezradila im aj niečo dôležité: „Stratila som cestu späť do svojej krajiny a potrebujem vašu pomoc.“

Vzápätí z kúta vybehli Alicini kamaráti – mačka Šklabka, ktorá sa škerila od ucha k uchu, húsenica, klobučník, ktorý si upravoval nakrivo nasadený klobúk, a za ním cupotal biely zajac mávajúci svojimi veľkými hodinami. Dokonca sa objavili aj dve kráľovné – biela jemná a srdcová, ktorá síce pôsobila prísne, no tentoraz mala oči plné zvedavosti. A keď prišli nerozlučné dvojčky Tidli a Fidli, deti sa uistili, že toto rozhodne nebude obyčajný deň.

Alica ich poprosila, aby s ňou prešli niekoľko čarovných miest a pomohli jej splniť úlohy, ktoré jej umožnia vrátiť sa domov. Deti súhlasili – veď kto by nepomohol Alici,

ktorá do ich sveta priniesla celú krajinu zázrakov? Najprv sa spolu vybrali na „Čajový večierok“, kde ich privítala vôňa medovníkov a šálok, ktoré sa ligotali ako malé zrkadlá. Študenti im podali farebné polevy a posýpky a poprosili ich, aby pomohli Alici ozdobiť medovníčky presne tak, ako to na čajových večierkoch robia hostia klobučníka. Deti starostlivo kreslili vzory, maľovali cukrovou polevou, a keď bolo hotovo, čaj mal oveľa výraznejšiu chuť.

Keď mali deti úlohu splnenú, odchádzali s učiteľmi na ďalšiu cestu v krajine zázrakov. Po ceste pobehoval meškajúci maskot – zajac, ktorý ich odprevadil do „Ríše rubínových srdiec“. Tam ich čakali biela kráľovná a srdcová kráľovná, ktoré sa spoločne s deťmi ponorili do maľovaného čítania, kde obrázky rozprávali viac než slová. Deti sledovali príbeh Alice a na konci ich čakalo malé tajomstvo – úloha, ktorú museli vyriešiť, aby mohla Alica pokračovať ďalej. A vyriešili ju všetky!

Potom sa vydali na cestu za dobrodružstvom. Svet okolo nich sa zmenil na farebný, zvlnený priestor plný prekvapení, presne ako vtedy, keď Alica prvýkrát vstúpila do

„Dobrodružstvo v krajine zázrakov“

krajiny zázrakov. Toto miesto sa volalo „Dobrodružstvo v krajine zázrakov“. Deti za pomoci kráľíka a klobočníka preliezali cez kráľíciu noru, preskakovali cez farebný, padací most, obchádzali nástrahy, a dokonca zbierali kľúče ukryté v záhrade Srdcovej kráľovnej, aby sa mohli dostať na ďalšie dobrodružstvo.

Keď sa deti presunuli ďalej, ocitli sa pri dvojčatách Tidli a Fidli, ktoré sú nerozlučná dvojka. Tam sa nachádzala mačka Šklabka – teda aspoň jej podoba. Deti mali za úlohu vyfarbiť jej nos a ústa, a potom si vyrobiť vlastný šklabkovský úsmev na paličke. O chvíľu už chodbou prechádzali malé mačičky s obrovskými úsmevmi, ktoré by rozžiarili aj ten najtemnejší kút krajiny zázrakov. Nakoniec deti prišli k samotnej Alici, ktorá rozprestrela veľký farebný padák. Spoločne zdvíhali padák, skrývali sa pod ním, dokonca z neho vytvárali farebné vlny a tie úžasné farebné balóny boli úplne rozprávkové. Bola to posledná úloha, ktorá mohla Alici pomôcť nájsť cestu domov.

Na každom mieste deti získavali pečiatky – malé a kúzelné, ktoré boli dôkazom toho, že pomohli Alici krok po kroku. Keď nazbierali všetky, Alicia ich zavolała na chodbu, „Podarilo sa vám všetko splniť?“ spýtala sa. Deti prikývli a ukázali svoje pečiatky. A tak Alicia vytiahla čarovný nápoj, napila sa a rástla... Rástla... Až bola opäť taká veľká, ako má byť. „Vďaka vám sa môžem vrátiť domov,“ povedala šťastne. „No skôr než odídeme... Poďme si všetci zatancovať!“

A tak sa celá chodba na malý moment premenila na tanečný parket. Hudba znela, deti sa smiali, niektoré držali svoje šklabkovské úsmevy, iné poskakovali ako biely zajac. Alicia a jej kamaráti sa s deťmi rozlúčili so zážitkom v srdci, ktorý si odnášali z celého dobrodružstva. Hoci tento deň na Fakulte trval iba krátko, čaro detského smiechu a nadšenia tu pretrvávalo ešte dlho. Na záver podujatia sme všetci cítili, že táto tradícia v sebe nesie omnoho viac, než sa na prvý pohľad zdá.

**TAMARA BEVILAQUA,
MATEJ TOKARČÍK**

◀ ▲ FOTO: PATRIK ELIÁŠ

„Sústred'te sa na vývoj toho dobrého
čo v dieťati je, potom jednoducho
nebude miesto pre to zlé.“
M. Montessori

DOTYK S MONTESSORI PEDAGOGIKOU

prepojenie teoretických východísk s efektívnou pedagogickou praxou. V rámci programu nám odborníci prezentovali poznatky, skúsenosti a možnosti využívania Montessori pedagogiky. Po slávnostnom otvorení odborného seminára dekanou Fakulty doc. RNDr. Ivetou Scholtzovou, PhD., nasledovala prednáška PhDr. PaedDr. Mateja Slováčka, PhD. – NIVAM Košice, v ktorej sa zameriaval na rozdiely medzi klasickým vzdelávaním a vzdelávaním pomocou Montessori. Pri prednáške sa opieral o aktuálnu štúdiu *From information delivery to brain-based learning*, ktorá poukazuje na pozitívne vplyvy na žiakov s využitím tejto pedagogiky. Druhou prednášajúcou bola Mgr. Marta Fudalyová – Montessori cesta o. z., Prešov, ktorá bližšie poukázala na fungovanie materskej a základnej školy, na ktorej pôsobí ako riaditeľka. Pre lepšie pochopenie a spestrenie nám priniesla na ukážku materiály využívané v Montessori pedagogike. Vystúpenie Mgr. Ivety Delyovej zo súkromnej materskej školy „Krea-

tívna škôlka“ Stará baštová, Košice, nám ukázala, ako môže materská škola využívať princípy Montessori pedagogiky pri vzdelávaní detí. Skúsenosti riaditeľky doplnilo a zároveň aj potvrdilo vystúpenie Jany Jecuškovej, ktorá aktuálne pôsobí v SMŠ Detúrkovo v Prešove a ktorá získala skúsenosti s Montessori pedagogikou v zahraničí. Vstupy Mgr. Ivety Delyovej a Jany Jecuškovej nám ponúkli možnosť komparácie medzi materskými školami a ich využívaním priestorov, pomôcok a princípov Montessori pedagogiky. Zaujímavé boli aj otázky, ktoré položila PaedDr. Monika Miňová, PhD., postupne všetkým vystupujúcim na seminári, ktorých si pozvala do „horúceho kresla“. Na záver sa rozprúdila diskusia, ktorá pokojne mohla trvať aj dlhšie. Na záver sa v mene študentov chcem poďakovať za prínosný odborný seminár o Montessori pedagogike a ako študentka Pedagogickej fakulty dúfam, že nám čoskoro bude poskytnuté niečo podobné.

MICHAELA TÓTHOVÁ

Dňa 11. novembra 2025 sa na Pedagogickej fakulte PU v Prešove uskutočnil odborný seminár s názvom *Dotyk s Montessori pedagogikou*. Seminár bol realizovaný v rámci Týždňa vedy a techniky a organizácie aj obsahovo ho pripravila Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie. Cieľom odborného seminára bolo vytvoriť priestor na odbornú reflexiu a výmenu skúseností v oblasti aplikácie princípov Montessori pedagogiky v materskej škole so zameraním na

▲ FOTO: PATRIK ELIÁŠ

DVADSAŤ ROKOV ČINNOSTI KOŁA NAUKOWEGO PEDAGOGÓW

Pri príležitosti jubilejného dvadsiateho výročia činnosti Koła Naukowego Pedagogów sa na Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu uskutočnila Międzynarodowa Konferencja Studentckich Kół Pedagogicznych nt. „Projekty edukacyjne jako wzmacnianie zasobów i kompetencji zawodowych przyszłych pedagogów“. Podujatie spojilo študentov, vyučujúcich a vedenie univerzity, ktorí sa stretli pri prezentácii študentských projektov a výmene skúseností. Konferencie sa osobne zúčastnili rektor Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, prorektor pre vedu a rozvoj a dekanke Wydziału Nauk Społecznych i Sztuki. V úvodných príhovoroch zaznelo zdôraznenie významu študentských vedeckých kruhov v príprave budúcich pedagógov na profesijnú prax a ocenenie dlhoročnej práce garantov Koła Naukowego Pedagogów. Súčasťou programu bolo predstavenie histórie a hlavných oblastí činnosti Koła Naukowego Pedagogów. Boli predstavené aj publikačné aktivity, realizácie vedeckých podujatí, spolupráce so zahraničnými partnermi a aktivity smerované k prepojeniu univerzity s miestnym prostredím. Program konferencie otvoril príspevok na tému účasti študentov v pedagogickom vedeckom kru-

hu ako investícii do osobnostného rozvoja a formovania sociálnych a profesijných kompetencií. Prezentované boli projekty z oblasti využívania digitálnych nástrojov vo vzdelávaní, otázky umelej inteligencie v edukácii, rozvoj kritického myslenia, bezpečnosť detí v internetovom priestore, medzikultúrne projekty, ako aj umelecké a pohybové prístupy vo výchove a vzdelávaní. V programe mali svoje miesto aj príspevky venované pedagogickým koncepciám A. S. Makarenka, waldorfskej pedagogiky a Labanovej koncepcii tanca.

Konferencie sa zúčastnili aj zástupcovia Pedagogickej fakulty PU v Prešove, a tým podujatie získalo medzinárodný rozmer a podporilo výmenu skúseností medzi študentskými pedagogickými kolektívami. Międzynarodowa Konferencja Studentckich Kół Pedagogicznych v Nowom Sączu sa stala nielen pripomenutím dvadsiatich rokov činnosti Koła Naukowego Pedagogów, ale aj príležitosťou predstaviť študentské projekty a diskutovať o úlohe projektového učenia v príprave budúcich pedagógov.

JAKUB ZAHORČEK

▲ FOTO: DOSTUPNÉ Z INTERNETU

VZDELÁVANIE 4.0

INOVÁCIE, TECHNOLOGIE A AI V PRAXI: KONFERENCIA PRE PEDAGÓGOV (SÚČASNÝCH AJ BUDÚCICH)

AI určite pozná každý z nás. Vždy nám pomohla s rôznymi nápadmi a inšpiráciami, možno aj s tými nepredstaviteľnými. Umelá inteligencia je už súčasťou každodenného života nás všetkých, dospelých, ale aj detí. Konferencia, ktorá sa uskutočnila na Pedagogickej fakulte PU v Prešove priniesla učiteľom, ale aj budúcim učiteľom iný pohľad na umelú inteligenciu a jej využitie v pedagogickej praxi. Je to téma, ktorá mňa osobne zaujíma nielen z dôvodu jej aktuálnosti. Z pohľadu budúcej učiteľky ma zaujíma aj optikou hlbšej a širšej perspektívy, keďže som si ju vybrala aj ako tému seminárnej práce, baka-
lárskej práce...

Konferencia s názvom *Vzdelávanie 4.0 – inovácie, technológie a AI v praxi* sa uskutočnila 3. decembra 2025 na Pedagogickej fakulte pod vedením OZ Edusteps. Sedem rečníkov predstavilo šesť vybraných tém s množstvom zaujímavých informácií a výskumných zistení. Pedagogickú fakultu PU v Prešove zastupovali v tejto oblasti prof. Ing. Jana Burgerová, PhD., a Mgr. Vladimír Piskura, PhD. Súčasťou programu boli aj aktivity, v ktorých si pedagógovia materských a základných škôl mohli vyskúšať, ako vedia pracovať s umelou inteligenciou (napr. ChatGPT). Do pedagogickej praxe boli predvedené aj aplikácie NotebookLM, Canva, Gemini, Claude, s ktorými, keď viete, ako pracovať, zmení vám to vyučovaciu hodinu o 180 stupňov. Podľa vašich pokynov vám umelá inteligencia vie vygenerovať interaktívne hry na rôznu príležitosť pre rôzne vekové kategórie. Viete vytvoriť escape-rooms (únikové hry),

hry pre orientáciu v priestore, na učenie jazyka, spoznávanie farieb, pohyb a mnoho ďalších.

Predstavená bola aj metóda „vibe coding“, ktorá s pomocou umelej inteligencie umožňuje aj bežnému pedagógovi rýchlo sa posunúť na úroveň skúseneho programátora. Učiteľ tak dokáže pre svojich žiakov vytvárať interaktívne aplikácie na mieru prispôbené potrebám triedy a v súlade so vzdelávacími štandardmi.

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR prinieslo vzdelávaciu a informačnú platformu pre učiteľov, ktorá sa nazýva Viki. Táto platforma vám vygeneruje celú vzdelávaciu aktivitu. Musíte jej len napísať tému a výkonový štandard, o ostatné sa postará ona.

Umelá inteligencia nie je iba fenomén, ale realita. Preto by sme sa jej nemali vyhýbať, ale naučiť sa s ňou pracovať. Každým dňom sa AI zlepšuje. Tak prečo to nevyužiť?

HANA PALOVČÍKOVÁ

▲ AUTOR PRÁCE: LÍVIA GALANDOVÁ

DIEŤA V STREDE PEDAGOGICKÝCH MYŠLIENOK

Dňa 19. novembra 2025 sa uskutočnila online Międzynarodowa Konferencja Studenckich Pedagogicznych Kół Naukowych s názvom Recepcja koncepcji pedagogicznych we współczesnej edukacji i wychowaniu dziecka. Konferencja prebiehala prostredníctvom platformy Microsoft Teams pod patronátom Akademii Białskiej im. Jana Pawła II a poskytla priestor študentom, doktorantom a vysokoškolským pedagógom na prezentáciu príspevkov a odbornú diskusiu. Do konferencie sa zapojili účastníci z Poľska, Slovenska, Litvy a ďalších krajín, ktorí predstavili rôzne pohľady na klasické aj súčasné pedagogické koncepcie a ich uplatnenie vo výchovno-vzdelávacej praxi.

Príspevky reflektovali aktuálne výzvy v oblasti edukácie a výchovy dieťaťa a poukazovali na význam pedagogických prístupov orientovaných na rešpektovanie potrieb, práv a individuality dieťaťa. Diskusie po jednotlivých vystúpeniach vytvorili priestor na výmenu skúseností, odborný dialóg a kritickú reflexiu prezentovaných tém. Symbolický rozmer konferencie podčiarkovala aj jej časová blízkosť k Medzinárodnému dňu ochrany práv dieťaťa, ktorá prirodzene rezonovala v obsahu viacerých príspevkov. Podujatie sa nieslo v konštruktívnej a vecnej atmosfére a prispelo k rozvoju medzinárodnej spolupráce medzi študentmi a pedagógmi v oblasti pedagogického výskumu a vzdelávania.

JAKUB ZAHORČEK

KEĎ RAZ BUDEM VEĽKÝ, BUDEM UČITEĽOM

PRED OKNOM ZA OKNOM

V období od 1. do 5. decembra 2025 absolvovali študenti magisterského stupňa dennej formy štúdia v študijnom programe predškolská pedagogika priebežnú pedagogickú prax v MŠ na Budovateľskej ulici v Prešove a v MŠ Boženy Nemcovej v Košiciach.

Jednou z ich úloh bolo pripraviť a zrealizovať program pre deti materskej školy. Vyvrcholenie celotýždňovej práce nastalo v piatok 5. decembra 2025, keď sa študenti rozhodli deťom priblížiť jednu z najkrajších vianočných tradícií – príchod Mikuláša a pečenie medovníkov.

Materská škola Budovateľská Prešov

Už od skorého rána vládla v materskej škole výnimočná atmosféra plná očakávania, radosti a detskej zvedavosti. Deti netrpezlivo čakali, či sa Mikuláš ozaj ukáže. A veruže sa ukázal – v sprievode svojich verných pomocníkov, anjela a nezbedného čerta, ktorí spolu s ním vytvorila pravú mikulášsku atmosféru. Pred každým vstupom do triedy najskôr vošiel anjel, ktorý deti povzbudil k spoločnému volaniu. Triedou sa hlasne ozývalo: „Mikuláš, Mikuláš, príď medzi nás!“ Po chvíli sa objavil nezbedný čert, ktorý najskôr niektoré deti vystrašil, ale nakoniec sa s ním skamarátili a pridal sa k volaniu. Na tretí raz sa otvorili dvere a konečne tam bol on – dlho očakávaný Mikuláš. Deti pozdravil, usadil sa na pripravenú stoličku a s nadšením sledoval dianie v triede. Hoci niektoré deti reagovali ostychom či slzičkami, aj tieto silné emócie boli prirodzenou súčasťou tohto zážitku.

Nasledoval kultúrny program, na ktorý sa spolu s učiteľmi poctivo pripravovali. Básničky, piesne a detské vystúpenia rozžiarili triedy materských škôl. Každé dieťa malo možnosť ukázať, čo dokáže aj individuálne a za svoju snahu bolo odmenené sladkým cukríkom od Mikuláša a neskôr aj mikuláš-

„MIKULÁŠ, MIKULÁŠ,
PRÍĎ MEDZI NÁS!“

ským balíčkom, ktoré rozdali učitelia. Mikuláš však v tento deň neprišiel len s balíčkami. Spolu s deťmi sa pustil do malého čarovania a pod vianočným stromčekom sa zrazu objavila ďalšia krabica plná prekvapení. Ukryté v nej boli knihy, ktoré vyčarili úsmev na tvári každého dieťaťa.

Na záver sa deti usadili okolo Mikuláša, anjela a čerta a spoločnou fotografiou si uchovali spomienku na tento výnimočný deň. Tento deň nebol krásny a obohacujúci len pre deti, ale aj cenná skúsenosť pre študentov. Tí si v praxi rozšírili svoje pedagogické zručnosti a podstatu zachovávaní tradícií vo výchovno-vzdelávacom procese.

Materská škola Boženy Nemcovej Košice

V predvianočnom období sme v materskej škole prežili s našimi najmenšími krásne a zmysluplné chvíle plné radosti, tvorivosti a sladkej vône medovníkov. Materská škola, ktorá sa nachádza v mestskej časti Košice – Sever, vytvára pre deti podnetné, bezpečné a priateľské prostredie, v ktorom kladie dôraz na prosociálne správanie, vzájomnú úctu, spoluprácu a budovanie pozitívnych sociálnych vzťahov už od raného detstva.

Jednou z obľúbených činností počas mikulášskych a predvianočných sviatkov bolo pečenie medovníkov, ktoré sa uskutočňovalo v triedach v príjemnej vianočnej atmosfére. Deti si spolu s učiteľmi doniesli zástery a formičky na vykrajovanie cesta a s veľkým nadšením sa zapájali do všetkých činností. Vyskúšali si vyvalkať cesto, vykrajovať rôzne tvary medovníkov a potierať ich vajíčkom. Priestory materskej školy rozvoniavali medovníkovým cestom a celá aktivita priniesla deťom veľkú radosť.

Deťom bola počas pečenia poskytovaná pomoc, no zároveň mali priestor na samostatnosť a spoluprácu. Učili sa pracovať v skupine, navzájom si pomáhať, komunikovať a rešpektovať jeden druhého, čím sa prirodzene posilňovali ich sociálne zručnosti a vzťahy v kolektíve. Tento mikulášsky čas bol pre deti nielen obdobím očakávania sviatkov, ale aj časom zážitkov, tvorivosti a spoločnej radosti. Prax v Materskej škole Boženy Nemcovej v Košiciach bola pre nás cennou skúsenosťou, ktorá nám umožnila nahliadnuť do každodennej pedagogickej práce a upevnila náš záujem o prácu s deťmi.

**TAMARA BEVILAQUA, KLÁRA IVANČOVÁ,
JANA MAČÁKOVÁ, MATEJ TOKARČÍK**

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI

ŠACH V KOŠICIACH: MOJA CESTA OD HRÁČA K TRÉNEROVI

Ked' som mal šesť rokov, objavil som hru, ktorá sa pre mňa stala viac než len voľnočasovou zábavou. Šach ma od prvých ťahov fascinoval presnosťou a nekonečnou hĺbkou. Hoci som skúšal aj iné športy, práve na šachovnici som našiel priestor, ktorý ma skutočne pohltil. V školskom krúžku som spoznal prvé tajomstvá hry a čoskoro som pokračoval v regionálnej šachovej akadémii v Považskom Podhradí. Národné aj medzinárodné turnaje mi priniesli množstvo skúseností, no najdôležitejšie bolo zistenie, že šach nie je len o výsledkoch. Je aj o schopnosti odovzdávať nadšenie ďalej. V akadémii som dostal prvú šancu trénovať mládež a tam sa začala moja trénerská cesta. Po strednej škole som sa presťahoval do Košíc a dnes som študentom prvého ročníka magisterského stupňa v programe učiteľstvo pre primárne vzdelávanie na Pedagogickej fakulte PU v Prešove. Popri štúdiu už tretí rok pôsobím v 1. Šachovom klube Košice, kde trénujem deti, mládež aj dospelých a vediem šachové krúžky na základných a stredných školách. Okrem toho som členom výboru pre mládež, tréning a turnaje a pracujem aj v komisii Šachu na školách Slovenského šachového zväzu. Nedávno som sa podieľal na inovačnom vzdelávaní pre učiteľov prvého stupňa, kde som predstavil matematicko-didaktické hry na šachovnici.

Tréningy majú zvyčajne hodinovú dĺžku a ich náplň je pestrá. Strieda sa prednáška, riešenie praktických úloh a samotná hra. Popri klasickej šachovnici využívam aj moderné pomôcky a niekoľko overených online

▲ FOTO: LENKA BIDULSKÁ

platformami. Deti zapájam aj do doplnkových hier, ako je šachové pexeso, šachové stanoviská, logické skladačky či šachové kvízy. Tieto aktivity prinášajú do tréningu hravý prvok a pomáhajú udržať záujem. Na tréningoch sa stretávajú najmladšie deti aj seniori, čo považujem za veľké obohatenie, pretože starší hráči odovzdávajú skúsenosti a mladší prinášajú novú energiu. Z vlastnej praxe viem, že šach dokáže meniť životy. Spomínam si na jedného chlapca, ktorý sa k nám prihlásil s túžbou ukázať spolužiakom, že dokáže niečo výnimočné. Doma nemal ľahké podmienky a v škole čelil posmechu. Na začiatku mu chýbala sebadôvera, no krok za krokom sa naučil pracovať systematicky a zodpovedne. Po dvoch rokoch

pravidelného tréningu sa stal majstrom Slovenska vo svojej vekovej kategórii. Jeho úspech nebol len o trofejoch, našiel si priateľov, prestal sa báť vystupovať a získal istotu, ktorá mu zostane aj mimo šachovnice.

Moje štúdium pedagogiky prirodzene ovplyvňuje aj spôsob, akým trénujem. Snažím sa, aby každá hodina bola nielen systematická, ale aj zážitková a aby deti odchádzali s pocitom, že sa naučili niečo nové a zaujímavé.

Dôležitá je nielen príprava na súťaže, ale aj to, aby tréning deti bavil a posilňoval ich motiváciu. Do budúcnosti by som chcel, aby sa šachová komunita v Košiciach viac zjednotila a aby kluby spolupracovali namiesto vzájomnej rivality. Šach môže byť miestom, kde sa spájajú ge-

nerácie a kde sa ľudia učia rešpektovať názory iných. Ak ste šach ešte neskúsili, urobte prvý ťah a dajte mu šancu. Základné pravidlá si osvojíte rýchlejšie, než si myslíte, a čoskoro zistíte, že šach nie je len o víťazstvách. Je to cesta k trpezlivosti, k rozvoju myslenia a k priateľstvám, ktoré pretrvávajú dlhšie než samotné partie. Či už hráte pre radosť, alebo s ambíciou zlepšovať sa, šach vám ponúkne priestor na rast a spoločenstvo ľudí, ktorí vás prijmú medzi seba. A to je výhra, ktorú si odnesiete na celý život.

JAKUB ZAHORČEK

Dňa 10. decembra 2025 sa chodby Pedagogickej fakulty PU v Prešove premenili na vianočné trhy, ktoré v sebe niesli nielen sviatočnú atmosféru, ale aj silný charitatívny rozmer. Návštevníci mali možnosť navštíviť viacero stánkov s rozmanitými zameraním produktov, pričom výťažok z každého z nich bol venovaný na vopred určený charitatívny účel.

Jedným zo stánkov bola aj charitatívna zbierka pre deti v Gaze, ktorá sa uskutočnila v spolupráci s organizáciou OMEP. Do tejto iniciatívy boli aktívne zapojení zamestnanci aj študenti Pedagogickej fakulty, ktorí preukázali vysokú mieru empatie a solidarity. Ich úlohou bolo priniesť zachovalé hračky, spoločenské hry, knihy a iné predmety určené pre deti. Všetky darované veci boli následne prehľadne prezentované a sprístupnené ostatným zamestnancom a študentom v stánku pod vedením PaedDr. Moniky Miňovej, PhD., a za aktívnej pomoci študentov druhého ročníka magisterského stupňa v odbore predškolská pedagogika. Návštevníci si mohli ponúkané predmety symbolicky zakúpiť za dobrovoľný finančný príspevok, čím podporili

dobrú myšlienku pomoci deťom v Gaze. Mnohí sa však rozhodli prispieť aj bez toho, aby si niečo vzali, čo bolo silným prejavom nezištnej pomoci a solidarity. Toto krásne gesto poukázalo na to, že pre veľkú časť prispievateľov bola dôležitejšia samotná pomoc než materiálna hodnota ponúkaných predmetov. Do zbierky sa zapojili pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci pôsobiaci na Univerzite, ktorí svojím prístupom a ochotou prispieť boli pre študentov vzorom a pomohli vytvoriť atmosféru spolupatričnosti a vzájomnej podpory. Všetky vyzbierané finančné prostriedky v hodnote 260 eur mali jasný cieľ a zmysuplné smerovanie. Samotná charitatívna akcia potvrdila ideu, že aj malé skutky môžu mať veľký význam pre spoločnosť a že komunita Pedagogickej fakulty PU v Prešove dokáže aj v dnešnej rýchlej dobe spojiť sily pre pomoc tým, ktorí ju najviac potrebujú.

TAMARA BEVILAQUA

◀ ▲ FOTO: MONIKA MIŇOVÁ

„TO CHCE KLID A NOHY V TEPLE“

V tomto roku sme sa s radosťou a hrdosťou zapojili do zbierky pod názvom Ponožkový október vypísanej prostredníctvom organizácie Podaj ďalej o. z. Do spomínanej zbierky sme sa zapojili, aby sme pomohli niektorým ľuďom túto zimu zvládnuť a ostať v teple. Ponožky pre ľudí bez domova sú veľmi dôležité, chránia ich pred chladom a infekciami. Ľudia bez domova pri zabezpečovaní nocľahu, stravy a základných potrieb sa presúvajú väčšinou pešo. So zdravými chodidlami je to oveľa ľahšie. Mať čisté a suché oblečenie zvyšuje pocit sebaúcty a motivuje ich k zmene.

Do zbierky prispeli naši denní aj externí študenti, ktorí mali možnosť priniesť nové ponožky a odovzdať ich na určenom mieste. Výsledok nás veľmi potešil a aj tých, ktorým sme vyzbierané ponožky odovzdali.

18. októbra 2025 (sobota), kedy na výučbu prišli externí študenti, sme vyzbierali 38 kusov ponožiek. 20. – 21. októbra 2025 (pondelok a utorok) pribudlo ďalších 70 kusov ponožiek od denných študentov a aj zamestnancov Pedagogickej fakulty. Spolu sme tak odovzdali 108 párov tepla a starostlivosti.

„To chce klid a nohy v teple,“

hovorieval v knihách Jaroslava Haška dobrý vojak Švejk. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili – aj malý čin môže priniesť veľkú zmenu. Naši študenti, budúci učitelia, aj prostredníctvom takýchto aktivít získavajú cit pre vzájomnú solidaritu, spolupatričnosť a pomoc druhým.

MONIKA MIŇOVÁ

► FOTO: ARCHÍV AUTORKY

MIKULÁŠSKA ZBIERKA SLADKOSTÍ

V DŇOCH 29. NOVEMBRA – 3. DECEMBRA 2025 VEDĽA YOGI'S COFFEE
SA USKUTOČNILA MIKULÁŠSKA ZBIERKA SLADKOSTÍ.

29. novembra 2025 (sobota) sa do zbierky zapojili aj externí študenti, ktorí sú súčasťou našej veľkej komunity. Patrí im poďakovanie za to, že prejavili záujem prispieť a urobiť radosť iným. Zbierka bola odštartovaná a už len v nej ďalej pokračovať.

Od **1. – 3. decembra 2025** sa do zbierky postupne zapojili naši denní študenti, kolegovia z Fakulty, ale aj iní pracovníci Univerzity. Zbierka bola rozbehnutá aj na internátoch, ktorej sa zhostili študenti prvého ročníka bakalárskej štúdia. Ten, kto mal voľný čas a najmä chuť nám pomôcť osobnou účasťou pri motivovaní študentov, tak sa zapísal do zdieľanej tabuľky, a potom milo a empaticky oslovovali okoloidúcich, aby prispeli sladkosťami pre tých, ktorých naša zbierka poteší a urobí im radosť.

3. decembra 2025 (streda) v popoludňajších hodinách vyzbierané sladkosťami u nás na Fakulte a v internátoch boli odovzdané zamestnancom priamo v Podaj ďalej, o. z. Odovzdali sme šesť veľkých škatúl sladkého pokúšenia.

Poďakovanie patrí našim pomocníkom na Fakulte a internátoch, zamestnancom Univerzity a našej Fakulty a všetkým študentom, ktorí sa zapojili do Mikulášskej zbierky sladkostí.

ĎAKUJEME.

MONIKA MIŇOVÁ

[illegible][illegible][illegible][illegible]

ing some of the leading scientists in the field of child development. The book is a valuable addition to the literature on child development and is highly recommended for libraries and individuals interested in the field.

The image shows a dark, heavily textured surface, likely the cover or endpaper of an old book. The material appears rough and uneven, with a mottled appearance. There are numerous small, dark spots scattered across the surface, which could be foxing, dirt, or wear. The overall color is a dark, mottled brown or black. The texture is very grainy and irregular.

[illegible][illegible]

▲ **AUTOR PRÁCE:** NATÁLIA VARICHAJOVÁ

MITT STORE

LILLE NORSKE EVENTYR

MOJE VEĽKÉ MALÉ NÓRSKE DOBRODRUŽSTVO

27. február 2025 – tento dátum si presne pamätám aj dnes. Bol to deň, kedy som oficiálne klikla na tlačidlo „ODOSLAŤ“ a podala prihlášku na mobilitu. Poznáte tú zvláštnu nervozitu, keď sa tešíte, ale nevíete presne na čo, a zároveň sa bojíte toho nového, čo vás čaká? Taký ten zvláštny pocit, pre ktorý nevíete v noci zaspať? Ešte teraz si presne pamätám, že to isté som prežívala ja, keď som sa rozhodla odísť do neznáma, do úplne novej krajiny, na štyri mesiace. Do Nórska. Povieť si, prečo Nórsko? Popravde, som to vtedy netušila ani ja sama. Vedela som len jedno, niečo ma tam ťahá a ja viem, že musím zistiť čo. Verte mi, veľmi som to chcela zistiť. O to lepšie bolo, že som na to nebola sama. Táto severská krajina ťahala aj moju spolužiačku a predovšetkým kamarátku Dorotu. Bolo rozhodnuté.

IDE SA DO NÓRSKA!

Keď som o päť mesiacov neskôr, 31. júla, vystúpila z lietadla, neverila som, že mám také šťastie, že ja, práve ja, môžem toto zažiť. Trondheim som si okamžite zamilovala. Jeho farebné drevené domčeky, katedrálu, ľudí a pocit pokoja, ktorý som tam mala, keď som sa prechádzala po meste. Prvýkrát po dlhšom čase som mala pocit, že sa nikam nemusím ponáhľať a že všetko bude v poriadku a mne tu bude dobre.

Celé dni sme si užívali slnko a tešili sa, kým spoznáme našich nových spolužiakov a spolubývajúcich. Ale pozor. Mysleli ste si, že to bolo také jednoduché? Prosím vás, sme to predsa my dve, také jednoduché to nebolo. Kým prišiel tento idylický Trondheim, ktorý sme naozaj zažili, museli sme prežiť našu prvú noc. Začalo to tým, že sme sa nevedeli s našimi štyrmi 23-kilovými kuframi dostať do bytovky. Keby nebolo jednej milej okoloidúcej, určite tam pred tou bytovkou sedíme doteraz. Pokračovalo to hladom, pretože

síce sú nórske supermarkety otvorené v bežný deň do 23:00, my dve sme nevedeli otvoriť dvere zvnútra nášho internátu, žiadne vysoko inteligentné zatváranie dverí to nebolo, len my dve sme také ešte nikdy nevideli. Celé to vyvrcholilo izbami bez matraca. V tú noc som spala na drevenom ráme postele vystlanom oblečením z kufra. Dnes sa na tom náramne zabávam, no verte mi, vtedy mi do smiechu nebolo. Možno iba trochu.

O pár dní nás čakala škola. „Koniec srandy,“ povedala som si. Avšak opak bol pravdou. Keď sme spoznali všetkých, našich učiteľov a spolužiakov, zistila som, že to bude naozaj super. Spolužiaci boli z rôznych krajín sveta. Írsko, Holandsko, Južná Afrika, Nemecko, Španielsko či Grécko, a tak sme sa od nich dozvedeli veľa nových informácií, ako napríklad fungujú materské školy okolo sveta. V škole sme tiež namiesto bifikovania sa teórie diskutovali. Učitelia chceli, aby sme sa s nimi hádali a aby sme si vedeli presadiť svoj názor, ak sme nesúhlasili s tým ich. Toto všetko bolo pre mňa nové. Avšak naučilo ma to, že pýtať sa nie je drzé a môj názor má hodnotu.

Rovnako ma dostala aj prax v materskej škole. V Nórsku som si uvedomila, že dôvera k deťom nie je niečo, čo sa učí z kníh. Popravde, čakala som hocičo, ale čisto nórsky hovoriace deti naozaj nie. Bola to poriadna výzva, ale všetky deti boli úžasné a ja som rýchlo zistila, že na to, aby ste si s nimi rozumeli, nórcinu až tak nepotrebuje. Jazyková bariéra ich nezaujímá, čo bolo pre nich najdôležitejšie, bolo to, ako ste sa k nim správali a či z vás mali pocit, že vám môžu veriť. Fascinovalo ma, ako veľa času trávia von, a to za každých okolností, či mrzlo, lialo alebo fúkalo, nikoho to veru neodradilo. Nóri totiž tvrdia, že neexistuje zlé počasie, iba zlé oblečenie, nórske deti sú toho živým príkladom. Bežne som videla deti, ako vyrezávali nožikom z dreva alebo ako v daždi skákali v mlákach a nevadilo im, že sú špinavé. Rodičia boli, naopak, šokovaní, keď si prišli po dieťa a bolo celé čisté. Bol to pre mňa neuveriteľný pohľad. „Moje“ nórske deti a moja prax v ich materskej škole ma veľa naučila o tom, čo je v tejto profesii naozaj podstatné.

Okrem školy a detí mi však Nórsko dalo ešte niečo, ľudí, ktorých by som inak nikdy nestretla bez toho, aby som vycestovala. Či už to boli moji spolubývajúci, spolužiaci z celého sveta alebo inšpiratívni profesori. Viem, že si ich zapamätám a že aj keď sa každý rozletíme do iného kúta sveta, Nórsko nás bude navždy spájať.

Až pri odchode z môjho milovaného Trondheimu som si spomenula, ako som si pred odchodom stále hovorila, že si neviem predstaviť, že by mi mohlo chýbať nejaké miesto iné než môj domov. Och, ako som sa len mýlila.

PETRA PÁSZTOROVÁ

◀ ▲ FOTO: ARCHÍV AUTORKY

AKO SME SI ZBALILI ŽIVOT DO DVOCH KUFROV A ODIŠLI NA KRAJ EURÓPY

Ked' sa dnes spätne pozriem na náš odchod do Porta, musím sa pousmiať. Ani jedna z nás sme si neuvedomovali, koľko papierov, formulárov, podpisov nás čaká. Erasmus+ vraj podporuje mobilitu študentov. V našom prípade podporoval najmä mobilitu dokumentov, ktoré cestovali medzi kanceláriami rýchlejšie ako my dve dohromady. Najskôr prišla fáza „Ešte nám chýba jeden papier“. Keď sme ho konečne našli, prišiel ďalší email: „Prosíme doložiť ešte jeden dokument.“ Popri tom sme sa už tak dopodrobna naučili všetky byrokratické kroky, že by sme pokojne mohli konzultovať ďalším generáciám Erasmákov. A potom tu bolo nekonečné hľadanie ubytovania. Prezerali sme ponuky od „absolútne luxusné“ po „absolútne rizikové“, a keď sme konečne vybrali tú najmenej podozrivú možnosť, leto sa skončilo. Prišiel čas zbalit si celý život do dvoch kufrov – jeden na oblečenie, druhý na nádeje, obavy a všetky tie „čo ak“.

Keď sme pristáli v Porte, privítalo nás teplo, palmy, vôňa oceánu a zvláštny pocit, že sme práve vstúpili do inej verzie reality. Tá, v ktorej sa všetko zdá byť pomalšie, farebnejšie a akosi... Dobrodružnejšie. Ubytovali sme sa, zhodili kufre a rozhodli sme sa vyraziť k vode. Prvý večer mal v sebe niečo magické – vietor bol teplý, piesok chladný a Atlantik hučal tak hlasno, akoby nás chcel privítať osobným koncertom. Silvia vážne vyhlásila, že ak sa raz stane morskou pannou, bude to určite tu. A hoci sa to (zatiaľ) nestalo, atmosféra tomu vôbec nebránila.

Nasledujúce dni sme venovali spoznávaniu Porta. Túlať sa uličkami bol zážitok sám o sebe. Modrobiely azulejos na každom rohu, staré električky, domy akoby poskladané z farebných kociek a vôňa kávy, ktorá nás lákala na

ERASMUS +

▲ ► FOTO: ARCHÍV AUTORIEK

každých päťdesiatich metroch. Ochutnávali sme prvé pastel de nata (a druhé a tretie, len kvôli vedeckému porovnaniu), prechádzali sme popri rieke Douro, sledovali sme západy slnka z mosta Dom Luís I. a pri každej novej scenérii sme si hovorili, že toto je najkrajšie miesto v meste – až kým sme neobjavili ďalšie.

Keď prišiel prvý deň školy, boli sme pripravené – alebo aspoň sme si to mysleli. Očakávali sme formálnu atmosféru, seriózne tváre a napätie z nového prostredia. Namiesto toho prišli milí, srdeční a neveriteľne nápomocní ľudia, ktorí nám hneď vysvetlili, kde čo nájdeme, ako to funguje a uistili nás, že ak niečo nevieme, nie je to problém. Učitelia boli otvorení, prístupní a ochotní – niečo medzi akademikmi a turistickými sprievodcami. Na každom predmete bolo cítiť, že sa tu študenti podporujú. Naše kurzy neboli len o teórii, veľa sme pracovali v skupinách, diskutovali o témach z praxe a hľadali riešenia pre skutočné situácie. Učitelia sa nebáli pýtať sa na náš názor, porovnávať prístupy a diskutovať o odlišnostiach medzi krajinami. Nešlo o „odsediť si“ hodinu. Išlo o aktívne premýšľanie, vymieňanie skúseností, kreatívne úlohy a občas aj situácie, kedy sme zistili, že niečo, čo je doma samozrejmé, tu funguje úplne inak. Pracovali sme na spoločných prezentáciách so zahraničnými študentmi, učili sa navzájom v rôznych jazykoch, porovnávali systémy vzdelávania a riešili malé výzvy, ktoré nám zadali učitelia. Vždy s podporou a bez stresu.

Celkovo bolo štúdium niečím, čo nás motivovalo – niečím, čo nás bavilo. Mali sme pocit, že škola je miesto, kde sme nielen študenti, ale aj partneri v diskusii. Okrem odborných predmetov sme absolvovali aj bleskový kurz portugalčiny, ktorý bol presne tým typom vyučovania, bez ktorého by náš pobyt vyzeral oveľa chaotickejšie. V priebehu pár hodín nás naučili všetko, čo človek potrebuje na prežitie v bežnom dni – ako pozdraviť tetu v pekárni, ako sa spýtať na cestu a hlavne, ako si

bez zaváhania objednať kávu alebo víno. Výslovnosť bola občas taká, že by nám Portugalci asi radi potľapkali po pleci za snahu, ale postupne sme získavali istotu a každé „bom dia“ či „obrigada“ znelo o niečo sebavedomejšie. Bol to kurz, ktorý nám síce nedal jazykový certifikát, ale zato nám otvoril dvere k ľuďom, rozhovorom a malým každodenným situáciám, ktoré robia život v cudzej krajine omnoho jednoduchším a oveľa krajším.

Surfovanie bolo pre nás zážitok na hranici extázy a mierneho prežitia. Prvá lekcja vyzerala asi takto: inštruktor nám vysvetľoval techniku, my sme prikyvovali, že jasné, rozumieme a oceán pritom už plánoval, ako nás elegantne zmyje z dosky. A zmylo nás – nie raz, nie dvakrát, ale dostatočne veľakrát, aby sme sa smiali aj vo chvíľach, keď sme mali slanú vodu úplne všade. Ale keď sa to konečne podarilo, keď sme na pár sekúnd naozaj stáli, držali rovnováhu a viezli sa na vlne – bol to pocit, aký sa nedá zabudnúť.

Surf nás naučil dve veci:

1. Život má svoje vlny
2. a nič nepomáha psychickej pohode tak ako poriadny pád do Atlantiku.

Erasmus nie je len o štúdiu – je aj o malých každodenných momentoch, ktoré sa doma jednoducho nestanú. O dňoch, keď sme sa vybrali len na rýchlu prechádzku a zistili, že sme hodiny krúžili po uličkách, ktoré sa všetky zdali byť najkrajšie na svete. O ranných cestách do školy, keď sme sledovali, ako sa mesto prebúdzá, a o popoludniach, keď nás prekvapil dážď taký hustý, že sme sa mohli len smiať, zakryť si batohy a akceptovať, že v Porte má počasie vlastnú osobnosť. Boli to aj spontánne rozhodnutia, ako napríklad ísť na pláž po prednáške len „na chvíľu“, no o dve hodiny sme tam stále sedeli v piesku, pozorovali oceán a rozprávali sa o tom, aké je zvláštne a krásne byť zrazu tak ďaleko od domova a pritom sa cítiť úplne prirodzene. A potom tu boli tie obyčajno-neobyčajné večery, keď sme s teplým vetrom vo vlasoch kráčali cez mesto a cítili, že každý deň nám niečo dáva – sebavedomie, smiech, zážitky, schopnosť vedieť si poradiť a ten tichý vnútorný pocit, že človek môže patriť na viac miest súčasne. To všetko bolo štúdium svojho druhu – také, ktoré sa neučí v učebni, ale v živote samotnom.

A tak tu teraz sme – dve dievčatá, ktoré si mysleli, že si idú na pár mesiacov „niečo skúsiť“, a zistili, že si idú niečo odžiť. Erasmus v Porte nám dal viac, než sme čakali: nové priateľstvá, nové skúsenosti, nové pohľady na svet... A možno aj novú závislosť od pastel de nata. A hoci sa raz vrátíme domov, časť nás tu zostane – niekde medzi oceánom, palmami a nekonečnými uličkami, ktoré nás učili veriť, že svet je väčší a krajší, než sme si predstavovali.

SOŇA BARANOVÁ, SILVIA BLAHOVÁ

▲ AUTOR PRÁCE: NIKOLA ŠARŠÁNOVÁ

AKADEMICKÝ SENÁT PU V PREŠOVE V ZS 2025/2026

Zimný semester v akademickom roku 2025/2026
v Akademickom senáte PU prinieslo prerokovanie nasledujúcich bodov:

Príprava na ďalší akademický rok:

- Prerokovanie a schválenie Informácií o možnostiach štúdia v bakalárskom a magisterskom stupni štúdia v akademickom roku 2026/2027 a Prijímacieho konania na doktorandské štúdium v akademickom roku 2026/2027 Centra jazykov a kultúr národnostných menšín;
- Schválenie Cenníka školného a poplatkov spojených so štúdiom na akademických rok 2026/2027 PU v Prešove.

a ďalšie:

- Rozdelenie dotácie podľa Dodatku č. 9 k zmluve č. 0914/2022 o poskytnutí dotácie prostredníctvom rozpočtu MŠVVaŠ SR na rok 2023;

- Rozdelenie dotácie podľa Dodatku č. 7 k zmluve č. 0010/2024 o poskytnutí dotácie prostredníctvom rozpočtu MŠVVaŠ SR na rok 2024.

Taktiež sme boli oboznámení o nasledovných bodoch:

- O prevode majetku Univerzity z odpredaja nehnuteľného majetku Univerzity – budovy a pozemkov v katastrálnom území obce Batizovce. Univerzita tento majetok predala.
- O vrátení zapožičaných finančných prostriedkov z výnosu z predaja majetku Univerzity, použitých na úhradu zrealizovaných prác v rámci investičného projektu „Významná obnova vysokoškolského areálu PU v Prešove“.

V neposlednom rade sa chcem ešte raz najmä vo svojom mene, ale aj v mene všetkých študentov PF PU v Prešove poďakovať všetkým pedagógom, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na otvorenom liste adresovanom rektorovi PU v Prešove. Chceme sa veľmi pekne poďakovať, že ste sa postavili za nás študentov a že vám záleží na zachovaní apolitickosti akademickej pôdy na našej Univerzite.

Na záver chcem zaželať všetkým študentom aj pedagógom našej PU v Prešove pozitívne ukončenie skúškového obdobia a úspešný štart letného semestra.

HANA KOCÁKOVÁ

AKADEMICKÝ SENÁT

PEDAGOGICKEJ FAKULTY PU

V PREŠOVE V ZS 2025/2026

Akademický senát sa v zimnom semestri akademického roka 2025/2026 na pôde Pedagogickej fakulty PU v Prešove zišiel dvakrát na zasadnutiach, ktoré sa konali 27. októbra a 15. decembra 2025.

Zasadnutie 27. októbra 2025

Pri spolupráci medzi vedením Fakulty, zamestnancami a študentmi sa podarilo prerokovať a schváliť nasledujúce dokumenty:

- Výročnú správu o činnosti PF PU v Prešove za rok 2024.
- Výročnú správu o hospodárení PF PU v Prešove za rok 2024.
- Rozpis rozpočtu PF PU v Prešove za rok 2025.

Okrem dokumentov sa Akademický senát zaoberal aj o zaujatí stanoviska k Výzve Akademickému senátu Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, na základe ktorého predsedníčka AS PF PU, PaedDr. Anna Derevjaniková, PhD., zvolala zasadnutie Akademickej obce Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove dňa 13. novembra 2025 o 14:00 hod. č. m. b204.

Zasadnutie 15. decembra 2025

Pri spolupráci medzi vedením Fakulty, zamestnancami a študentmi sa podarilo prerokovať a schváliť nasledujúce dokumenty:

- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2026/2027 a podmienky prijatia na štúdium bakalárskych študijných programov akreditovaných na PF PU v Prešove.
- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2026/2027 a podmienky prijatia na štúdium magisterských študijných programov akreditovaných na PF PU v Prešove.

- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2026/2027 a podmienky prijatia na rozširujúce štúdium na PF PU v Prešove.
- Správy o činnosti Akademického senátu Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove za rok 2024 a 2025.

Okrem dokumentov sa Akademický senát zaoberal aj o Uznesení Rady vysokých škôl SR zo dňa 10. 12. 2025, predovšetkým o stanovisku RVŠ SR k metodike a rozpisu dotácie na rok 2026, o ktorom informoval doc. Mgr. Marek Mokriš, PhD., člen AS PF PU za zamestnaneckú časť, ako zástupca PF PU v Rade vysokých škôl Slovenskej republiky. Zároveň členky AS PF PU za študentskú časť tlmochli pripomienky študentov ohľadom nevyhovujúceho stavu toaliet v sekcii E, zastaraného technického vybavenia v počítačovej a v tzv. „klavírnej“ miestnosti a nefunkčného elektrického napájania niektorých coworkingových stolov v sekcii B. PaedDr. Anna Derevjaniková, PhD., predsedníčka AS PF, prisľúbila odovzdanie študentských podnetov vedeniu Fakulty.

Obsadenie Akademického senátu

Študenti, ktorí boli zvolení v doplnujúcich voľbách za študentskú časť na bakalárskom stupni, ďalej pokračujú ako členovia Akademického senátu, a teda Akademický senát Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove počas zimného semestra 2025/2026 realizoval úlohy v zložení:

Predsedníčka AS PF PU:

PaedDr. Anna Derevjaniková, PhD.

Podpredsedníčka AS za zamestnaneckú časť:

doc. Mgr. Katarína Vužňáková, PhD.

Podpredsedníčka AS PF PU za študentskú časť:

Mgr. Sofia Michňáková

Tajomníčka AS PF PU:

Mgr. Iveta Gal Drzewiecka, PhD.

Členovia za zamestnaneckú časť:

PhDr. Nikoleta Izdenczyová, PhD.

doc. Mgr. Marek Mokriš, PhD.

Mgr. Patrícia Mirdaliková, PhD.

doc. PaedDr. Alica Petrasová, PhD.

Členovia za študentskú časť:

Bc. Simona Anďalová

Bc. Alexandra Fleischerová

Bc. Soňa Jeszeová

Veríme, že v letnom semestri bude aj naďalej akademický senát zvládať výzvy súčasného akademického prostredia, aby Fakulta mohla naďalej rásť a rozvíjať sa.

ALEXANDRA FLEISCHEROVÁ

VEDECKÁ SKUPINA ŠTUDENTOV PEDAGOGICKEJ FAKULTY PU V PREŠOVE V ZS 2025/2026

V poslednom polroku sa naša vedecká skupina, v zložení Victoria Adamisová, Soňa Baranová, Myroslava Birchyn, Michaela Dzurendová, Sabína Grešová, Alžbeta Hanuláková, Miriam Ivánová, Monika Rebjáková, Nikola Šaršanová, Anastasiia Tsokalo, Veronika Zahorčáková a Jakub Zahorček pod vedením docentky Renáty Bernátovej, doktorky Hedvivy Hafičovej a doktorandky Sofie Michňákovej aktívne zapájala do viacerých odborných a vedeckých podujatí. Naším cieľom bolo nielen prehľbovať teoretické vedomosti, ale predovšetkým prezentovať výsledky našej práce na medzinárodnej úrovni. Zúčastnili sme sa a aktívne prezentovali na online konferencii v prostredí MS Teams v spolupráci s Bialskou Akadémiou v Bialej Podlaske. Cieľom tejto konferencie bolo zamyslieť sa nad súčasným významom, aplikáciou a interpretáciou klasických a moderných teórií pedagogiky v praxi vzdelávania a výchovy. K ďalším významným aktivitám tohto obdobia patrila osobná účasť na medzinárodnej vedeckej konferencii v poľskom meste Nowy Sącz, kde sme mali možnosť znovu nadviazať kontakty s kolegami z Akadémie Nauk Stosowanych. Toto stretnutie sa nieslo v slávnostnom duchu 20. výročia spolupráce našich dvoch študentských skupín. Program konferencie bol zameraný na tému edukačných projektov ako nástroja na posilnenie kompetencií budúcich pedagógov. Pri samotnom prezentovaní sme sa striedali s našimi kolegami z Poľska, okrem toho sme sa aj aktívne zapájali pri rôznych aktivitách, ktoré boli súčasťou praktickej časti príspevkov. Tieto stretnutia sú tradične o výmene odborných a vedeckých informácií, zároveň aj o neformálnych rozhovoroch, chutnom občerstvení a, samozrejme, bez krowiek sa z Poľska neodchádza.

MICHAELA DZURENDOVÁ, MONIKA REBJÁKOVÁ

▲ FOTO: HEDVIGA HAFIČOVÁ

ŠTUDENTSKÁ RADA

PEDAGOGICKEJ FAKULTY PU V PREŠOVE V ZS 2025/2026

Akademický rok 2025/2026 bol pre Študentskú radu Pedagogickej fakulty PU v Prešove plný zážitkov, nových skúseností a zaujímavých podujatí, ktoré obohatili život na našej Fakulte.

Už na začiatku akademického roka sme sa s nadšením zapojili do priprav **imatrikulácie prvákov**.

Pre nových študentov sme pripravili pestrý a zábavný program inšpirovaný známymi televíznymi reláciami, ako sú *Nákupné maniačky*, *5 proti 5*, *Dobre vedieť* a *diskusná relácia Na rovinu*, kde mali študenti možnosť otvorene diskutovať s vedením Fakulty. V *Nákupných maniačkach* si súťažiaci dvojice vytvárali tematické outfity, ktoré hodnotila porota zložená zo zamestnancov Fakulty. Reláciu *5 proti 5* sme poňali trochu inak než v televízii. Otázky sa týkali Fakulty a vysokoškolského života. V súťaži *Dobre vedieť* si prváci preverili svoj všeobecný prehľad z rôznych oblastí. Prijemnú atmosféru počas celého dňa dotvárala aj čajovňa, kde si študenti mohli oddýchnuť a porozprávať sa. Imatrikuláciu sme zakončili bohatou tombolou, v ktorej nechýbali hodnotné a zaujímavé ceny.

Veľmi radi sme sa stretli aj s budúciimi študentmi počas **Dní otvorených dverí**. Záujemcom o štúdium sme porozprávali nielen o jednotlivých študijných programoch, ale aj o tom, aký je študentský život na našej Fakulte a čo všetko môžu zažiť mimo prednášok.

Predvianočné obdobie sme si spríjemnili **vianočnými trhmi** spojenými s **darovaním krvi**. Študenti mali možnosť predávať vlastnoručne vyrobené výrobky, vďaka čomu sme spoločne pomohli dobrej veci. Chodby Fakulty rozvoniavali vianočným pečivom a zdobili ich krásne dekorácie, ktoré vytvorili skutočne sviatočnú atmosféru. Trhy navštívili aj žiaci zo Základnej školy Lesníckej v Prešove a darovanie krvi sa stretlo s veľkým záujmom aj zo strany študentov iných fakúlt.

Letný semester otvoríme tradičným **plesom** pre študentov a vyučujúcich, na ktorom nebude chýbať ani vedenie Fakulty. Tešiť sa môžete na bohatý program, príjemnú atmosféru a, samozrejme, aj tombolu plnú zaujímavých cien.

V apríli nás čaká obľúbená akcia **Bláznivý volejbal**, kde si študenti zahrajú volejbal proti vedeniu Fakulty a zabojujú o fakultný pohár. Keďže sa podujatie koná v apríli, nebudú chýbať ani masky a veselá, uvoľnená nálada počas celého dňa. Študentská rada Pedagogickej fakulty PU v Prešove sa teší na všetkých študentov a spoločné zážitky.

PATRÍCIA JAROŠOVÁ

Akademický rok 2025/2026

SATELITNÉ OČI

NATÁLIA KLEMBAROVÁ

Čo myslíš, že sa skrýva za týmito očami?

Rozzúrený Transformers?

Metalové bubny?

Skoro...

Na námet obrazovej knihy *Oči* od poľskej autorky Iwony Chmielewskej vytvorila študentka **Natália Klembarová** prácu pod vedením Dávida Dziaka v rámci predmetu *didaktika jazykovej a literárnej výchovy*.

JEDINÉ Miesto, KDE SMIEME PADÁŤ

TERÉZIA MARUŠÁK

Vošla som do poloprázdného vozňa a sadla si. Unavená po dni, ktorý mi opäť zobral viac, než dal. Bola tam. Sama. So sklopenou hlavou, so zatvorenými očami, s rukou zakrývajúcou tvár. Nepotrebovala slová – celé jej telo hovorilo namiesto nich. Nevieť prečo, ale nedokázala som z nej spustiť oči. Vyžarovala niečo, čo dôverne poznám. Tú tichú únavu, ktorá nemá nič spoločné s prácou či nedostatkom spánku. Tú, ktorá vzniká, keď sa príliš dlho snažíme tváriť, že je všetko v poriadku. Možno mala ťažký deň. Možno jej niekto ublížil. A možno... Možno je len unavená z toho, že musí byť stále silná. Pred deťmi. Pred kolegami. Pred svetom. A dnes to už nezvládla. Dnes si dovolila zlomiť sa. Premýšľala som, či ju ráno niekto videl tak, ako ju vidím teraz. Možno sa usmievala na niekoho vo výťahu. Možno sa zdalo, že má všetko pod kontrolou. Možno si v kaviarni objednala kávu s tým istým ďakujem, aké používame všetci – ako masku. A možno si nikto nevšimol, že jej pohľad je prázdny. Chcela som jej niečo povedať. Nejaké tiché chápeť. Ale vedela som, že práve teraz potrebuje len byť sama. Nie preto, že by nechcela počuť slová. Ale preto, že samota je niekedy jediné miesto, kde sme padáť. Keď vstala a vystúpila, nepozrela sa okolo seba. Len pomaly kráčala preč – a ja som vedela, že ten krok bol ťažší, než by sa mohlo zdať. Ale zároveň som dúfala, že sa zajtra opäť usmeje. Nie kvôli svetlu. Ale kvôli sebe. Dnes večer si dovolila cítiť. A tak to je v poriadku.

Verbálna interpretácia diela *Q Train* (1990) od Nigel Van Wieck vznikla pod vedením Tatiany Bilančíkovej v rámci predmetu *didaktika výtvarnej výchovy*.

ÚTEK PRE SEBA

ZUZANA DZIAKOVÁ

Niekedy utekám.
Neviem kam, neviem prečo, len jednoducho idem.
Neriešim, nerozmýšľam.
Len ticho, pokoj a sloboda je to, čo potrebujem.
Sama so sebou spojená.
Do svojich myšlienok a predstáv ponorená.
No keď sa sama nenájdem, v knihách odpoveď nájdem.
A potom, keď príde čas, naspäť domov zájdem.
Iná, zmenená, svoja.
Také čaro má chvíľa moja.

Básnická interpretácia diela *Compartment C Car* (1938) od Edwarda Hoppera vznikla pod vedením Tatiany Bilančíkovej v rámci predmetu *didaktika výtvarnej výchovy*.

MRKVOVÉ OČI

LYNDA KUFČÁKOVÁ

Zamyslel si sa niekedy nad tým, ako vidí svet zvierat?

Na námet rozprávky *Dva balvany* z knihy *Myšacia polievka* od amerického autora Arnolda Lobela vytvorila študentka **Lynda Kufčáková** prácu pod vedením Dávida Dziaka v rámci predmetu *didaktika jazykovej a literárnej výchovy*.

NEPRÍTOMNOSŤ SPOJENIA

GABRIELA NOVÁKOVÁ

Niekedy je ticho hlasnejšie než krik. Môžeme stáť uprostred miestnosti plnej ľudí, a predsa mať pocit, že sme neviditeľní. Byť obklopení ľuďmi a necítiť žiadnu blízkosť. To je samota, ktorá bolí najviac. Nejde o to, koľko je nás navôkol, ale koľko z tých ľudí nás naozaj vidí. V bežných dňoch sa ponárame do vlastných myšlienok, do starostí, plánov a úloh. Každý si nesie svoj príbeh, často nepriznaný, niekedy nevypovedaný. A práve preto sa tak ľahko míňame pohľadom, slovom, porozumením. Hovoriť neznamená komunikovať a počúvať neznamená rozumieť. Svet akoby sa zrýchlil. Prítomnosť druhých berieme ako samozrejmosť. Zabúdame vnímať, kto sedí vedľa nás. Či nepotrebuje len chvíľu ticha, prijatia, alebo aspoň vedomie, že nie je úplne sám. Niekedy stačí len byť. Nepýtať sa, nesúdiť, neodvracať pohľad. Možno preto tak túžime po úteku niekam, kde nás nikto nevyrúši, kde môžeme byť sami so sebou. No práve vtedy najviac cítime, že samota nie je o fyzickej vzdialenosti, ale o neprítomnosti spojenia. A tak sme vedľa seba, no každý vo svojom svete. A predsa, v tých chvíľach ticha, keď sa slová stratia a čas akoby zastal, vzniká zvláštny priestor. Miesto, kde možno nič nehovoríme, ale cítime. Kde sa bytosti míňajú, no zároveň zrkadlia tú istú túžbu nebyť celkom sám.

Verbálna interpretácia diela *Hotel Lobby* (1943) od Edwarda Hoppera vznikla pod vedením Tatiany Bilančíkovej v rámci predmetu *didaktika výtvarnej výchovy*.

BIELA DÁMA

MARTINA CALLAGHAN

2026/1 ARTUŠ

V akomsi chvate
prišla opäť zima.
Zdá sa byť neoblomná,
tak trochu iná.

Dni odeté v slnečnom zlate
sú odviate nočným tichom,
ktorý veterným dychom
roztancoval orchester.

Ulice zahalené v mrazivom kvete,
v krehkom svetle mihla sa vločka,
počká?
Rozhodne nie.

A preto v každej nedočkavej vete
a do každej bledomodrej záhrady,
súdiac podľa jej nálady,
zdá sa, že biela dáma je predsa tu.

MESTSKÝ SEN

MARTINA CALLAGHAN

V meste sa stále deje čosi,
záleží na móde – a či sa to nosí.
Náhodné tváre a samý dáždík,
štuchne ťa, no neospravedlní sa nik.

Dorota videla všetko nasivo
a túžila ísť veľmi horlivo,
niekam ďaleko, možno na vidiek,
nadýchnuť sa farieb lúk, potokov a riek.

„Haló, 20 deka šunky, prosím, nemám celý deň!“
Precitla Dora, ach, keby tá baba vedela len!!!
...že raz bude chovať na dvore morky,
to bude klobás, salám a šunky!

Vybehla Dorota von z dverí,
lebo Dora má sen a ona v neho verí.
Ešte predtým však hodila biely Wplášť na klinec
„Morky od Dorky,“ znie ako super vec.

PONDELOK

MARTINA CALLAGHAN

2026/1 ARTUŠ

Vstanem, je pondelok, skvelý to deň!
A preto spýtať by som sa chcela len...
Že vraj pondelky sú modré, a to už prečo?
Keď vzduch je kávový a sľubuje kde-čo.

Tancujem v pyžame a som bosá,
toast je už studený, ale zjesť dá sa.
Vlnovou dĺžkou ten známy a ospalý hlas
zdieľa, že studený front navštíví nás.

Ale nebudem sa mračiť
či mať dôvod sa zháčať.
Lebo v pondelok je modrá len rosa
a ja po nej chcem tancovať bosá.

Práce študentov na obálky jednotlivých sekcií časopisu
vybral Slavomír Capek, za čo mu je Artuš veľmi vďačný.

ART U ŠTUDENTOV

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL ?

2026/1 ARTUŠ

DETI A MESTO: REFLEXIA MODERNEJ ARCHITEKTÚRY MESTA PREŠOV VO VÝTVARNEJ EDUKÁCIÍ

S. Capek a T. Telepák

Monografia sa zaoberá reflexiou modernej architektúry mesta Prešov deťmi mladšieho školského veku. Jedným z impulzov pre hlbší ponor do tejto témy bolo zistenie, že existujúce súťažné týkajúce sa architektúry mesta reflektujú iba jej historickú vrstvu. To súčasne pramení z faktu, že mnohí výtvarní pedagógovia zo ZŠ a ZUŠ nemajú o modernej architektúre mesta dostatok informácií a nie sú im známe ani metodické nástroje, ako s touto tematickou oblasťou efektívne pracovať. Monografia z tohto dôvodu vo svojej 1. časti poskytuje základný prehľad o selektovanom súbore ikonických stavieb modernej architektúry, kde tento časový úsek reprezentujú budovy od obdobia secesie po tzv. neskorú modernu na konci 20. st. Čitateľ sa dozvie základné fakty o autoroch projektu, štýlovom zaradení stavby, jej originálnych znakoch a v niektorých prípadoch aj o presahoch do urban legends, ktoré rozširujú inšpiratívny potenciál ich recepcie najmä z pohľadu detských recipientov. 2. časť monografie poskytuje záznam predvýskumu a kvalitatívneho výskumu reflexie vybraného súboru budov vo verbálnej rovine a praktickej výtvarnej realizačnej interpretácii. Autori najprv zisťovali, čo deti o tejto vrstve architektúry vedia, či ovládajú aspoň základné fakty, a následne sa snažili získať dáta o tom, čo deti na týchto stavbách dokáže najviac osloviť, čím sú pre nich inšpiratívne a čo si do nich najčastejšie zvyknú na základe svojho skúsenostného komplexu projektovať.

PO STOPÁCH POÉZIE PRE DETI

D. Dziak

Sprievodca po čarovnom svete poézie pre malých čitateľov pomôže naučiť deti čítať básne s porozumením, prehlbovať ich čitateľský zážitok a prebúdať v nich chuť siahať po poézii znova a znova. Päť tematických celkov ponúka zábavné texty slovenských autoriek a autorov s komentármi, motivačnými otázkami a tvorivými úlohami zameranými na rozvoj detskej predstavivosti, tvorivosti, aj interpretačných schopností. Kniha je vhodná pre deti od osem rokov a poslúži ako doplnková literatúra na hodinách literatúry či tvorivého písania, svoje miesto si nájde aj v čitateľských kluboch a pri spoločných aktivitách rodičov s deťmi.

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL ?

GEOMETRIA: TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ Z VYBRANÝCH KAPITOL GEOMETRIE

M. Mokriš a I. Scholtzová

Vysokoškolská učebnica *Geometria: teoretické východiská z vybraných kapitol geometrie* obsahuje vybrané kapitoly z oblasti geometrie, ktoré sú obsahovou náplňou profesijnej matematickej prípravy budúcich učiteľov pre primárny stupeň vzdelávania. Reaguje na aktuálnu kurikulárnu reformu na základnej škole v kontexte modifikácií obsahu a cieľov vzdelávania v prvom a druhom vzdelávacom cykle v Slovenskej republike. Je určená pre študentov magisterského stupňa štúdia v študijných programoch učiteľstvo pre primárne vzdelávanie a učiteľstvo pre primárne vzdelávanie a pedagogika psychosociálne narušených.

VYBRANÉ KAPITOLY Z LITERATÚRY PRE DETI

R. Rusňák

Vysokoškolský učebný text *Vybrané kapitoly z literatúry pre deti* ponúka prehľadný a systematický úvod do teórie literatúry so zameraním na literatúru pre deti a mládež. Publikácia vysvetľuje základné literárnovedné pojmy (funkcie literatúry, estetické kategórie, autor, čitateľ, príbeh, diskurz, jazyk literárneho diela, tematická rovina diela, druhy, rody, žánrovo-tematické podsystémy) a približuje ich v súvislosti s detským čitateľom. Osobitná pozornosť je venovaná tradičným aj modernejším žánrom literatúry pre deti, ako sú mýtus, bájka, riekanka, hádanka, ľudová a autorská rozprávka, povest' či obrazová kniha. Text je určený najmä študentom pedagogických odborov a slúži ako teoretický základ pre citlivú, odbornú a praktickú prácu s literárnymi textami v edukačnom prostredí.

VÝCHOVA K ZDRAVIU V ŠKOLSKEJ EDUKÁCII

J. Líba, S. Bratková a Z. Fečíková

Monografická práca *Výchova k zdraviu v školskej edukácii* aktualizuje vzťahový rámec prozdravotného edukačného pôsobenia a reflektuje dynamiku poznania v sledovanej oblasti. Osobitnú pozornosť venuje východiskám, obsahovému zameraniu a smerovaniu výchovy k zdraviu na primárnom stupni vzdelávania. Monografia prezentuje multiaspektovosť, multidimenzionalnosť a interdisciplinárnosť výchovy k zdraviu ako súčasti výchovného pôsobenia školy, má ambíciu zosieťovať a premostiť primerané a overené poznatky, akcentuje adrešnosť výchovných opatrení v práci učiteľa s dôrazom na skutočnosť, že ponuka akýchkoľvek edukačných stratégií je dominantne determinovaná osobnosťou učiteľa, jeho profesionálnou a osobnostnou kompetenciou. V intenciách uvedeného je monografická práca *Výchova k zdraviu v školskej edukácii* aktuálna. Dovoľuje prostredníctvom poznania determinantov a kauzálnych súvislostí konkretizovať motivačne pôsobiace a inovatívne edukačné stratégie tak, aby pozitívne prispeli ku kognitívnemu, emocionálnemu a sociálnemu vývinu žiakov. Recepčia poznateľného, podporená výsledkami výskumu autorov, implikuje pozitívny potenciál výchovy k zdraviu a stimuluje účinnosť komplexu edukačných výstupov školy.

ISSN 1339-5424

9 771339 542004